

stajalište tužiteljevo, da on ne bi imao aktivne legitimacije kad bi utužio primaoca robe pred nadležnim talijanskim sudom za plaćanje vozarine.

Ako bi sud utvrdio da je primalac dužan platiti vozarinu samo prema stvarno prevezenoj težini robe /prema tovarnom listu 7.219 kg/, onda će biti potrebno još utvrditi da li za višak vozarine do težine od 7.300 kg tužitelju odgovara tuženik prema sadržaju njihovih ugovornih odnosa. Ako bi se na gore opisani način utvrdilo da je tužitelj bio ovlašten primaocu robe zaračunati vozarinu prema na gore zao-kruženoj težini prevezene robe od 7.300 kg, onda bi se zahtjev tužbe protiv tuženika ukazao neosnovanim, i to pod pretpostavkom da taj zahtjev tvori dinarsku protuvrijednost iznosa Lit 131.400.- zaračunatog primaocu robe fakturom od 29.V 1963. broj 2942 za izvršeni prijevoz naprijed navedene robe na relaciji Sežana-Milano.

M.S.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 19.IX 1963.

Vijeće: Gabro Badovinac, dr Tomislav Haramustek, dr Emilio Pallua

Prijevoz stvari morem - Oštećenje tereta - Dokazna snaga teretnice - Protest učinjen u općenitoj formi - Čista teretnica stvara samo pretpostavku da je roba predana na prijevoz u ispravnom stanju - Brodar ima pravo tu pretpostavku pobijati svim dokaznim sredstvima - Prigovor o oštećenju u kojem nije naveden opseg i visina štete ne stvara pretpostavku o tim elementima - Primalac je dužan, ako je učinio takav prigovor, pozvati brodara da zajednički utvrde visinu i opseg štete, i to bez obzira na koji način će se to utvrditi - U koliko se brodar ne odazove pozivu, na objektivni način utvrđeno činjenično stanje bit će valjan dokaz i protiv njega - Sud je dužan utvrditi što je primalac nakon primitka robe poduzeo da robu očuva od daljnjeg oštećenja - Osiguratelj je aktivno legitimiran na tužbu na temelju cesione isprave osiguraničke, i ako nije u punom iznosu isplatio osigurninu

Tužitelj je osiguravajući zavod; on je nastupio mjesto svoga osiguraniča, vlasnika robe. Tuži vozara, primaoca, i špeditera koji je radio za primaoca robe. Radi se o prijevozu lima, koji je u luku iskrcanja stigao u oštećenom

stanju. Spor se vodi o tome da li je roba primljena u stanju u kojem je i predana, ili je predana na prijevoz neoštećena. Glavno pitanje bila je dokazna snaga teretnice. Prvostepeni sud je oslobodio špeditera i primaoca, a vozara obvezao na naknadu štete. Vozar je iznio među ostalim i prigovor pomanjkanja aktivne legitimacije osiguratelja, jer da on nije nadoknadio osigurninu u punom iznosu, već da je isplatio samo jedan iznos na ime akontacije. Osiguratelj je imao cesionu ispravu osiguranika, ali tu ispravu tuženik ne smatra dovoljnom za stvaranje aktivne legitimacije. Ovaj prigovor je prvostepeni sud odbio. Vozara je obvezao jer je stao na stajalište da je on izdao čistu teretnicu, pa da je prema tome obvezan predati robu u neoštećenom stanju.

Drugostepeni sud je uvažio vozarovu žalbu, ukinuo prvostepenu presudu u dijelu koji se odnosi na žalitelja, i stvar vratio na ponovno raspravljajanje.

Iz obrazloženja:

Rješavajući o prigovoru aktivne legitimacije valja istaći da taj prigovor žalbe nije osnovan. Naime, tužitelj prednik mogao je valjano cedirati svoja prava prema odgovornoj osobi za oštećenje i prije nego je likvidirana šteta, tj. prije nego je tužitelj platio svom osiguraniku naknadu iz osiguranja. Cesija je poseban ugovor kojim cedent prenosi svoja prava na cesionara, te ovaj stječe sva prava koja je cedent u času cesije imao prema cesusu. Pitanje isplate naknade iz osiguranja moglo bi imati utjecaja na pitanje legitimacije tužitelja kao osiguratelja samo onda kad bi se radilo o subrogaciji, tj. u slučaju kad osiguratelj nakon isplaćene naknade iz osiguranja silom zakona ulazi u prava osiguranika prema štetniku do visine plaćene naknade iz osiguranja. Međutim, kad se radi o zasebnoj cesiji, tad je moguće da se osiguratelju cediraju prava prema štetniku bez obzira da li je već šteta likvidirana i plaćena, i bez obzira u kom je obimu šteta naknadjena iz osiguranja.

Što se tiče prigovora žalbe u pogledu dokazne snage teretnice valja istaći da čista teretnica nije potpun dokaz o stanju u kakvom je roba ukrcana na brod, odnosno primljena na prijevoz, već ona daje samo pretpostavku da je roba ukrcana u takvom stanju kako je opisana u teretnici, a to znači da brodar može dokazivati prikladnim dokaznim sredstvima da je robu primio u drukčijem stanju. Obzirom na to prvostepeni sud je neosnovano odbio da provede sve dokaze koje je ponudio prvotuženik u pogledu dokazivanja činjenice da mu je roba bila predana na prijevoz u oštećenom stanju. Sama okolnost da su na potvrdi o ukrcanju i nalogu za ukrcaj primjedbe

u pogledu stanja robe bile pisane s indigom različite boje od indiga s kojim je pisan ostali tekst, ne mora ukazivati na okolnost da je navodno oštećenje naknadno iskonstruirano, a napose ako se prijem i predaja robe na prijevoz i njen ukrcaj vrši na način kako to tvrdi prvotuženik.

Obzirom na to sud će u ponovljenom postupku saslušanjem svjedoka i ponovnom ocjenom pismenih dokaza morati utvrditi da li je roba na brod ukrcana oštećena ili ne, s jedne strane, a s druge morat će utvrditi i u kakvom je stanju roba primljena na prijevoz. Pri utvrđivanju prvotuženikove odgovornosti valja voditi računa o tome da je, obzirom na praksu, moguće da prvotuženik putem svoje agencije primi robu na prijevoz prije nego je ona ukrcana na brod, te se ona nalazi na čuvanju kod njegovog agenta, pa ju on kasnije predaje i ukrcava na brod. Obzirom na to sud će morati ispitati i utvrditi kada je predmetna roba primljena od agencije i u kom stanju, zatim kada je i u kom stanju ukrcana na brod. Naime, ako prvotuženikova agencija primi robu na prijevoz prije njenog ukrcaja na brod i sama vrši ukrcaj robe, tada se ima uzeti da je prvotuženik putem svoje agencije primio robu na prijevoz i da za nju odgovara kao čuvar do časa ukrcaja, a nakon ukrcaja kao brodar. Prema tomu, ako se u daljem postupku utvrdi da je sporna roba smočena nakon predaje prvotuženikovoј agenciji u Puli, tada je za takvo oštećenje robe odgovoran tuženik, bez obzira na navode u potvrđivanju ukrcaja u kakvom je stanju roba ukrcana na brod.

Što se tiče prigovora žalbe u pogledu načina utvrđivanja štete na odredištu, valja istaći da je prigovor prvotuženikov u tom pogledu osnovan. Po nahodjenju ovog suda, ako je stanje robe prilikom prispjeha na odredište općenito protestirano, tj. stavljen je opći protest da je roba oštećena, bez navodjenja opsega i visine oštećenja, takav protest u pogledu opsega i visine štete nema važnosti, te je potrebno da primalac pozove brodara da zajednički utvrde štetu i njenu visinu. Prema tome kad se na osnovi općeg prigovora o stanju prispjele robe prilikom iskrcaja naknadno pristupa utvrđivanju opsega i visine štete, potrebno je da primalac pozove brodara da prisustvuje utvrđivanju štete bez obzira da li takvo utvrđivanje vrši sudski vještak ili netko treći. Jedino u koliko se takovom pozivu brodar ne bi odazvao, utvrđeno stanje robe i visina štete bit će valjan dokaz i prema brodaru koji se oglušio pozivu. Prilikom utvrđivanja protestirane, a ne specificirane štete potrebno je da primalac pismeno i na vrijeme obavijesti brodara o mjestu, danu i satu vršenja utvrđivanja štete. Ukoliko je to propušteno, brodar može osnovano prigovarati kako načinu, tako i visini i valjanosti utvrđivanja štete.

Konačno prvostepeni sud je trebao provesti dokaze da li je primalao robe nakon njenog prijema u oštećenom stanju poduzeo sve potrebne mjere za otklanjanje daljnjeg oštećenja robe, te da li je utvrđena šteta dijelom posljedica propuštanja potrebnih radnja od strane primaoca da se roba sačuva od daljnjeg kvara. Ovo je sud trebao provesti naročito u slučaju kad je prvotuženik izričito stavio takav prigovor.

G.B.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 11.XII 1963.

Vijeće: Zvone Rihtman, dr Dušan Arneri, dr Nikola Pećar

Prijevoz stvari morem - Manjak tereta - "Medjuskладиšna izdatnica-primka" - Protest - Medjuskладиšna izdatnica-primka nije sastavni dio teretnice ako se teretnica na nju ne poziva - Klausula u teretnici da je primljena "razna roba" ne identifikira teret koji je primljen na prijevoz - Teret, primljen s tom klausulom, može se identifikirati i na temelju medjuskладиšne izdatnice-primke koju je potpisao zapovjednik broda - Ako zapovjednik ne prihvati usmeni protest primaoca, primalac je dužan uložiti pismeni protest o manjku tereta - Zapisnik o manjku tereta sastavljen na primaocевu skladištu nakon što je brod otplovio iz luke ne može služiti protiv broдача kao dokaz u kojem je stanju teret primljen od broдача - Brodar se može opravdano pozivati na primaocев potpis na teretnici s kojim on potvrđuje da je teret u redu primljen

Tužitelj je tuženiku predao na prijevoz morem m/j "Omladinac" iz Splita u Ploče teret označen u teretnici od 5.X 1962. kao "razna roba" u težini od 5.000 kg i eksploziv u težini od 300 kg. Zapovjednik broda je na tužiteljevoj "medjuskладиšnoj izdatnici-primki" /MIP/ br.28 od 5.X 1962. potpisom potvrdio da je preuzeo u toj ispravi navedenu robu.

Tužitelj tvrdi da je na brod "Omladinac" ukrao upravo teret opisan u MIP-u, ali da je prilikom iskrcaja tereta s broda u odredišnoj luci ustanovio manjak od 25 komada cijevi, 28 kom. spojnika i 4 kom. umetaka, sve pripadnih dijelova građevinske cijevne skele, u vrijednosti koja odgovara utuženom iznosu. Smatra tuženika odgovornim za gubitak tereta i zahtijeva da ga sud obveže na naknadu štete.